

Τ.Ε.Ι. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
Κατεύθυνση Τουριστικών Επιχειρήσεων

Θέμα: Δήμος Σητείας ένας τουριστικά αναπτυσσόμενος προορισμός

Επιβλέπων καθηγητής:
Φραγκούλης Αντώνιος

Σπουδάστρια:
Διακάκη Μαριάννα

Έτος 2014

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

Ενότητα 1: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

1.1 Ιστορική αναδρομή του τουρισμού

1.2 Ο ορισμός του τουρισμού

1.3 Οι επιδράσεις του τουρισμού στην οικονομία, την κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον

Ενότητα 2: ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΗΤΕΙΑΣ

2.1 Η γεωγραφική θέση της περιοχής

2.2 Η μορφολογία του εδάφους της περιοχής

2.3 Οι κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής

2.4 Παραλίες - Νησιά

2.5 Σπήλαια – Φαράγγια

2.6 Αξιοθέατα

2.7 Χλωρίδα και πανίδα

2.8 Διασκέδαση - Διατροφή - Ήθη – Έθιμα

2.9 Πρόσβαση – Συγκοινωνία

2.10 Τουριστική υποδομή

Ενότητα 3: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ

3.1 Αγροτουρισμός

3.1.1 Οινοτουρισμός

3.2 Αθλητικός τουρισμός

3.3 Θαλάσσιος τουρισμός

3.4 Φυσιολατρικός τουρισμός

3.4.1 Γεωτουρισμός

3.5 Πολιτιστικός τουρισμός

3.5.1 Γαστρονομικός τουρισμός

3.5.2 Αρχαιολογικός τουρισμός

3.6 Συνεδριακός τουρισμός

3.7 Εκπαιδευτικός τουρισμός

3.8 Θεραπευτικός τουρισμός

3.9 Θρησκευτικός τουρισμός

Ενότητα 4: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ

Επίλογος

Βιβλιογραφία

Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ . Αντώνη Φραγκούλη για τις σημαντικές υποδείξεις και την πολύτιμη καθοδήγηση του στη συγγραφή της παρούσας εργασίας.

Εισαγωγή

Σε αυτήν την πτυχιακή εργασία θα γίνει μια προσπάθεια παρουσίασης του δήμου της Σητείας ως τουριστικός προορισμός.

Στην πρώτη ενότητα γίνεται μια αναφορά στην ιστορική αναδρομή του τουρισμού και στις επιδράσεις του στην οικονομία, την κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον.

Στην δεύτερη ενότητα γίνεται μια παρουσίαση των φυσικών χαρακτηριστικών της περιοχής του δήμου καθώς περιγράφεται και η τουριστική υποδομή της περιοχής.

Στην τρίτη ενότητα αναλύονται οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και να δημιουργήσουν νέες τάσεις τουριστικής ανάπτυξης στο δήμο.

Τέλος στην τέταρτη ενότητα γίνεται μια προσπάθεια παρουσίασης προτάσεων – τρόπων που θα μπορούσαν να έχουν σαν αποτέλεσμα την τουριστική ανάπτυξη του δήμου.

Ενότητα 1: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ

1.1 Ιστορική αναδρομή του τουρισμού

Μετακινήσεις ανθρώπων από περιοχή σε περιοχή, είτε βραχυχρόνιες είτε μακροχρόνιες εντοπίζονται πρώτη φορά πολλά χρόνια πίσω.

Κάνοντας μια ιστορική αναδρομή, παρατηρούμε ότι ο άνθρωπος, εδώ και χιλιετίες, φαίνεται να αναζητά να γνωρίσει καινούριους τόπους και να αποκομίσει νέες εμπειρίες.

Άλλοτε για την επιβίωση του και άλλοτε από περιέργεια ή ακόμα και λόγω συγκρούσεων γειτονικών λαών, παρατηρούμε μετακινήσεις πολλών ή μεμονωμένων ατόμων σε γειτονικές ή ακόμα και σε πιο απομακρυσμένες περιοχές.

Σε βιβλία παλαιότερων ετών εμφανίζονται οι Φοίνικες κατά την αρχαιότητα να ταξιδεύουν στην Μεσόγειο, την Ινδία και την Κίνα για την εξάπλωση του εμπορίου, αλλά και οι Ευρωπαίοι να ταξιδεύουν σε χώρες της Ανατολής για θρησκευτικούς λόγους. Οι Ρωμαίοι ταξιδεύουν στην Ελλάδα και την Αίγυπτο για εμπορικούς λόγους αλλά και ως επισκέπτες. Ενώ στην Αρχαία Ελλάδα οι Ολυμπιακοί αγώνες αποτελούν πόλο έλξης τουριστών για αθλητικούς λόγους. Σε μεταγενέστερα χρόνια η Ιερουσαλήμ και η Μέκκα προσελκύουν θρησκευτικό τουρισμό. Αργότερα οι διανοούμενοι αλλά και όσοι ασχολούνται με τα γράμματα και τις τέχνες ταξιδεύουν σε χώρες της Ευρώπης όπως το Παρίσι και η Φλωρεντία για να διευρύνουν τους ορίζοντές τους.

Ανάλογα με την εποχή τα μέσα μετακίνησης διαφέρουν. Ξεκινάμε με την μετακίνηση των ανθρώπων με την βοήθεια των ζώων και μικρών πλεούμενων, ενώ όσο η τεχνολογία εξελίσσεται χρησιμοποιούνται αυτοκίνητα, σιδηρόδρομοι, λεωφορεία, πλοία και αεροπλάνα.

Θα έλεγε κανείς ότι ο τουρισμός είναι ένα ταξικό φαινόμενο και η οικονομική δυνατότητα κάθε ανθρώπου προσδιορίζει τη διάρκεια και το είδος του τουρισμού που θα επιλέξει.

Στην πιο σύγχρονη μορφή του ο τουρισμός καθώς εξαπλώνεται όλο και περισσότερο, κάνει απαραίτητη τη δημιουργία μεγαλύτερων τουριστικών επιχειρήσεων που θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους ταξιδιώτες. Οι τουρίστες επισκέπτονται άλλες περιοχές για να δουν από κοντά αρχαία μνημεία, μουσεία, αλλά και να συμμετέχουν σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, συνέδρια, εκδρομές κοντά στη φύση, αλλά και για θρησκευτικό, ιατρικό, αθλητικό τουρισμό, αγροτουρισμό, τουρισμό αναψυχής κ. τ. λ.

Θα έλεγε λοιπόν κανείς ότι ο τουρισμός είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο με επιπτώσεις σε κοινωνικό, πολιτιστικό και οικονομικό επίπεδο.

1.2 Ο ορισμός του τουρισμού

Έχουν κατά καιρούς γίνει πολλές προσπάθειες για να δοθεί ένας ακριβής ορισμός του Τουρισμού.

Ως κυριότερα χαρακτηριστικά του, μπορούν να αναφερθούν τα παρακάτω:

- Η μεμονωμένη ή ομαδική μετακίνηση ανθρώπων σε διάφορους προορισμούς από τον τόπο διαμονής τους
- Η διαμονή τους για τουλάχιστον μερικές ώρες
- Ο τρόπος της μετακίνησης τους, δηλαδή το μεταφορικό μέσο που χρησιμοποιούν
- Η διάρκεια της μετακίνησης που μπορεί να είναι λίγες ώρες, μέρες, εβδομάδες, μήνες ή ακόμα και χρόνια

Οι Hunziker και Krapf ορίζουν τον τουρισμό ως <<το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού σε έναν προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν μη μόνιμων κατοίκων του>>.

Ένας άλλος ορισμός χαρακτηρίζει τον τουρίστα σαν <<ένα άτομο που ταξιδεύει για ένα χρονικό διάστημα 24 ωρών ή περισσότερο σε μια χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα>>.

Για κάποιους άλλους ο επισκέπτης χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, τον τουρίστα και τον εκδρομέα.

Ο τουρίστας είναι εκείνος που επισκέπτεται μια χώρα και παραμένει σε αυτή για τουλάχιστον 24 ώρες, για διακοπές, για να δει συγγενείς ή φίλους, για επαγγελματικούς λόγους, λόγους υγείας, αθλητικούς λόγους, σπουδές, συμμετοχή σε συνέδρια, θρησκευτικούς λόγους.

Ο εκδρομέας είναι εκείνος που διαμένει στη χώρα που επισκέπτεται λιγότερο από ένα 24ωρο. Τέτοιοι είναι οι επισκέπτες που αναχωρούν χωρίς να διανυχτερεύσουν, οι επιβάτες και οι εργαζόμενοι σε μέσα μεταφοράς όπως πλοία, αεροπλάνα, τρένα, λεωφορεία κλπ.

1.3 Οι επιδράσεις του τουρισμού στην οικονομία, την κοινωνία και το φυσικό περιβάλλον

Στην οικονομία

Ο τουρισμός αποτελεί έναν από τους βασικότερους παράγοντες ανάπτυξης και μια σημαντική πηγή εσόδων παγκόσμια.

Οι θετικές επιδράσεις του μπορεί να διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή, αλλά οι πιο σημαντικές είναι η δημιουργία νέων επιχειρήσεων, έργων ανάπτυξης, υποδομών και επενδύσεων που θα έχουν σαν αποτέλεσμα την αξιοποίηση των περιοχών που θα φιλοξενήσει τον τουρισμό, το άνοιγμα νέων αγορών, η αύξηση του εισοδήματος καθώς επίσης και οι δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Οι αρνητικές πάλι επιδράσεις του, είναι πιθανόν να εμφανιστούν σε περιπτώσεις ραγδαίας και απότομης εμφάνισης του, η οποία μπορεί να προκαλέσει αύξηση του πληθωρισμού και του κόστους ζωής σε τοπικό επίπεδο.

Στην κοινωνία

Η ανάπτυξη του τουρισμού επιδρά και σε κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο.

Στις ωφέλειες του συγκαταλέγονται η βελτίωση των υπηρεσιών και του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων στις περιοχές που αναπτύσσεται, καθώς επίσης βοηθά στην αναβίωση και την ανάδειξη των παραδόσεων και των εθίμων τους.

Παράλληλα όμως μπορεί να λειτουργήσει και αρνητικά καθώς τα ήθη και τα έθιμα θα μπορούσαμε να πούμε ότι παίρνουν, μια πιο εμπορική μορφή με σκοπό το κέρδος, εγκαταλείπονται τα πιο παραδοσιακά επαγγέλματα και αλλάζει η δομή στους χώρους που επισκέπτονται.

Στην φύση

Όπως είναι λογικό η αύξηση του τουρισμού μιας περιοχής δεν θα μπορούσε να αφήσει ανέπαφο το φυσικό περιβάλλον.

Υπάρχουν περιπτώσεις που η αύξηση του τουρισμού σε μια περιοχή λειτουργεί σαν ασπίδα στο φυσικό περιβάλλον, αφού για λόγους ελκυστικότητας διατηρείται ή και βελτιώνεται. Τέτοια παραδείγματα μπορούν να θεωρηθούν οι προστατευόμενες περιοχές όπως τα φαράγγια, τα δάση κ. τ. λ. καθώς επίσης και η δημιουργία τεχνητών πάρκων και αλσών.

Παρόλα αυτά μπορεί και να παίζει αρνητικό ρόλο όταν η τουριστική ανάπτυξη υπερβεί τα όρια αντοχής της περιοχής. Στην περίπτωση αυτή καταστρέφεται και υποβαθμίζεται το φυσικό περιβάλλον.

Θα μπορούσαμε λοιπόν να πούμε ότι η θετική ή αρνητική επίδραση της ανάπτυξης του τουρισμού οφείλεται, όχι μόνο στο είδος του ίδιου του τουρισμού, αλλά κυρίως στην ευαισθητοποίηση και την ανοχή των κοινωνικών φορέων των περιοχών που αναπτύσσεται.

Ενότητα 2: ΤΑ ΦΥΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΗΣ ΣΗΤΕΙΑΣ

2.1 Η γεωγραφική θέση της περιοχής

Περιοχή δήμου Σητείας

Η Σητεία βρίσκεται στο ανατολικότερο άκρο της Κρήτης με πληθυσμό 12.000 κατοίκων. Είναι μια πόλη παραθαλάσσια, αμφιθεατρικά χτισμένη, με μεγάλη πολιτιστική και ιστορική παράδοση.

2.2 Η μορφολογία του εδάφους της περιοχής

Ο δήμος Σητείας βρέχεται από το Κρητικό, το Λιβυκό και το Καρπάθιο πέλαγος. Ανατολικά της Σητείας βρίσκονται τα Σητειακά όρη, Πρινιάς, Βίγλα Ζάκρου, Μόδι κ.τ.λ. Στην περιοχή υπάρχουν μικρά και μεγαλύτερα οροπέδια, στην Ζήρο, στον Χανδρά κ.α..

Υπάρχουν μικρές πεδινές εκτάσεις στην Σητεία και στο Παλαίικαστρο καθώς και πολλές παραλίες στα βόρεια, ανατολικά και νότια του δήμου.

Στο έδαφος της περιοχής υπάρχουν πολλά ήδη πετρωμάτων με σημαντικά ευρήματα από τα απολιθώματα που παρατηρούνται σε αυτά (κοράλλια, αχινοί, όστρακα κ.α., ενώ ξεχωρίζει ο σκελετός ενός αρχαίου είδους ελέφαντα, του Δεινοθήριου, ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα στον Κόσμο. Οι σπάνιοι γεωλογικοί σχηματισμοί δίνουν εικόνες γεωλογικής εξέλιξης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το φυσικό πάρκο της Σητείας που μαρτυρεί τα σημάδια χιλιάδων χρόνων της ιστορίας αυτής της γης. Εδώ ο επισκέπτης μπορεί να ανακαλύψει τις οργανωμένες γεωδιαδρομές του πάρκου και να συμμετέχει στις αθλητικές δραστηριότητες π.χ. ποδηλασίες, πεζοπορίες, αναρρίχηση, διάσχιση φαραγγιών αλλά και σπηλαιολογία.

2.3 Οι κλιματολογικές συνθήκες της περιοχής

Το κλίμα της Σητείας

Η περιοχή της Σητείας έχει ξηρο-θερμο Μεσογειακό κλίμα. Παρατηρείται μεγάλη σε διάρκεια περίοδος ξηρασίας, η οποία οφείλεται στην μεγάλη ηλιοφάνεια και το χαμηλό ύψος βροχοπτώσεων. Χαρακτηριστική η χαμηλή υγρασία και οι υψηλές θερμοκρασίες το καλοκαίρι. Ο χειμώνας στην περιοχή θεωρείται ήπιος.

Τα παραπάνω κλιματολογικά χαρακτηριστικά αποτελούν έναν από τους λόγους προσέλκυσης τουριστών για θεραπευτικούς λόγους και για χειμερινό τουρισμό.

2.4 Παραλίες - Νησιά

Παραλίες

Οι παραλίες της περιοχής αποτελούν ένα σημαντικό πόλο τουριστικής έλξης, λόγω της ποικιλομορφίας τους και λόγω της καθαρότητας των νερών των θαλασσών τους πολλές από αυτές αποκτούν γαλάζιες σημαίες.

Κάποιες από τις παραλίες αυτές είναι οργανωμένες και φιλοξενούν αρκετούς λουόμενους, ενώ άλλες πιο ερημικές αλλά με αρκετά καλή πρόσβαση, προσφέρονται για στιγμές χαλάρωσης.

Άλλες προσφέρονται για θαλάσσια σπορ και άλλες χαρακτηρίζονται πιο οικογενειακές για τα ρηγά τους νερά.

Οι πιο γνωστές είναι οι παρακάτω:

- ΒΑΙ με το εντυπωσιακό φοινικόδασος αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών. Πρόκειται για οργανωμένη παραλία με δυνατότητα θαλάσσιων σπορ.

- ΞΕΡΟΚΑΜΠΙΟΣ ερημικές παραλίες με υψηλή θέση κατάταξης σε διεθνή περιοδικά ως από τις ομορφότερες παραλίες της Ελλάδος. Πολλοί επισκέπτονται την περιοχή για τα θεραπευτικά λασπόλουτρα αργίλου σε ένα από τους κολπίσκους της και υπάρχουν ενοικιαζόμενα δωμάτια για διαμονή.

- ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ μια από τις πιο γνωστές παραλίες της Ευρώπης ιδανική για windsurfing.

- ΠΑΡΑΛΙΑ ΣΗΤΕΙΑΣ μεγάλη οργανωμένη παραλία πολύ κοντά στην πόλη με δυνατότητα για θαλάσσια σπορ.
- Κ. ΖΑΚΡΟΣ παραλία πολύ κοντά στον αρχαιολογικό χώρο του μινωικού ανακτόρου της Ζάκρου.
- ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ γνωστή για την βυθισμένη αρχαία πόλη στο βυθό της.
- Μ. ΓΥΑΛΟΣ οργανωμένη οικογενειακή παραλία με τουριστική υποδομή, θαλάσσια σπορ, εμπορικά καταστήματα, ταβέρνες και δυο μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα.
- ΧΙΟΝΑ γνωστή παραλία για τα καθαρά νερά και τις ψαροταβέρνες της. Παρουσιάζει αρχαιολογικό ενδιαφέρον.
- ΜΟΧΛΟΥ γραφική παραλία σε μικρό οικισμό όπου υπάρχει μία ξενοδοχειακή μονάδα. Η περιοχή παρουσιάζει και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.
- ΠΑΠΑΔΙΟΚΑΜΠΟΣ-ΠΛΑΤΑΝΙ ερημικές όμορφες παραλίες.
- ΜΑΡΑΘΙΤΗΣ γραφική ερημική παραλία κατάλληλη για κάμπινγκ.
- ΚΑΡΟΥΜΕΣ ερημική παραλία που μπορεί κανείς να την επισκεφτεί είτε μέσω του φαραγγιού των Χοχλακίων, είτε με βάρκα από τις γύρω παραθαλάσσιες περιοχές.

Νησιά

Στις θάλασσες που αγκαλιάζουν τις ακτές του δήμου μπορεί κανείς να επισκεφτεί μικρά νησάκια με όμορφες και ερημικές παραλίες.

Αυτά είναι τα ακόλουθα:

- ΔΙΟΝΥΣΑΔΕΣ : Σύμπλεγμα τεσσάρων νησιών απέναντι από την πόλη της Σητείας, με όμορφους κόλπους. Τα νησιά αυτά φιλοξενούν την μεγαλύτερη αποικία του Μαυροπετρίτη, γερακιού της Ελεονώρας, το λεγόμενο Βαρβάκι. Έχουν χαρακτηριστεί περιοχή NATURA.
- ΚΟΥΦΟΝΗΣΙ Η ΠΟΡΦΥΡΑ : Νησί με πανέμορφες παραλίες κοντά στον Ξερόκαμπο με ερείπια από την Μινωική και την Ρωμαϊκή εποχή. Σώζεται καλά διατηρημένο αρχαίο θέατρο. Η δεύτερη ονομασία του οφείλεται στο γεγονός ότι το νησί υπήρξε κέντρο συλλογής και επεξεργασίας του όστρακου πορφύρα που ευδοκμεί στη θαλάσσια περιοχή. Το νησί με την παραθαλάσσια περιοχή του έχει χαρακτηριστεί περιοχή NATURA.
- ΨΕΙΡΑ : Μικρή νησίδα κοντά στην περιοχή του Μόχλους. Σημαντικό Λιμάνι της Μινωικής εποχής με σπουδαία αρχαιολογικά ευρήματα.
- ΕΛΑΣΣΑ - ΓΚΡΑΝΤΕΣ : Μικρά νησάκια σε κοντινή απόσταση από το φοινικόδασος του Βαΐ. Επίσης χαρακτηρισμένα περιοχή NATURA.
- ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Μικρό νησάκι στην περιοχή Μόχλος. Ένα ακόμα εμπορικό λιμάνι στη Μινωική εποχή.

2.5 Σπήλαια – Φαράγγια

Σπήλαια

Υπάρχουν περίπου 300 σπήλαια στην περιοχή του δήμου της Σητείας -που μας αποκαλύπτουν ίχνη ανθρώπινης ζωής πριν από τον ερχομό των Μινωιτών-αλλά δεν είναι όλα επισκέψιμα. Σε μερικά από αυτά είναι δυνατή η πρόσβαση εφόσον υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός.

Τα πιο γνωστά από αυτά είναι τα ακόλουθα:

- **ΜΙΚΡΟ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟ ΚΑΤΩΦΥΓΙ** στον Άγιο Γεώργιο, τα οποία υπήρξαν κρησφύγετα επαναστατών από το 1821-1896. Τα σπήλαια έχουν πλούσιο διάκοσμο που περιλαμβάνει στήλες, σταλακτίτες, σταλαγμίτες και λεκάνες νερού .

- **ΣΠΗΛΑΙΟ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ** στο Καρύδι με πλούσιο διάκοσμο από λίθους στο οποίο βρέθηκαν ίχνη από την νεολιθική εποχή.
- **ΣΠΗΛΑΙΟ ΠΕΛΕΚΗΤΩΝ** στην Κάτω Ζάκρο με πλούσιο διάκοσμο, θεωρείται το μεγαλύτερο σε βάθος σπήλαιο της Κρήτης. είναι από τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά σπήλαια , καθώς εντοπίστηκαν και σ' αυτό ίχνη από τη νεολιθική εποχή.

- **ΣΠΗΛΛΑΙΑ ΠΕΥΚΩΝ** (Απαλούστρες και Λατσίδα Βρέικου) στους Πεύκους. Το σπήλαιο Απαλούστρες είναι πιο εύκολο να το επισκεφτεί κανείς, ενώ στο σπήλαιο Λατσίδα Βρέικου ανακαλύφθηκαν ίχνη νεολιθικής εποχής.
- **ΣΠΗΛΛΑΙΟ ΕΞΩ ΛΑΤΣΙΔΙ** στη Σίτανο, θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα σε μήκος σπήλαια της Κρήτης.
- **ΣΠΗΛΛΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΗΤΕΙΑΣ**

Ορισμένα από τα παραπάνω σπήλαια καθώς και πολλά ακόμα ανήκουν στο σπηλαιολογικό πάρκο Σητείας. Το πάρκο αυτό αποτελεί ένα από τα κομμάτια του γεωφυσικού πάρκου της Σητείας. Αυτό που το διαφοροποιεί και το κάνει ιδιαίτερα ενδιαφέρον από τα υπόλοιπα σπηλαιολογικά πάρκα, είναι η σύσταση των πετρωμάτων του που σε συνδυασμό με το ανάγλυφο της περιοχής έχουν δώσει απλόχερα χιλιάδες μέτρα υπόγειων διαδρομών.

Φαράγγια

Υπάρχουν μικρά και μεγαλύτερα φαράγγια που έχουν σχηματιστεί από τις τεκτονικές αλλαγές και από τα ορμητικά νερά των έντονων βροχοπτώσεων που έπεφταν πάνω στα πετρώματα της περιοχής.

Τα φαράγγια αυτά είναι πλούσια σε αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά και φιλοξενούν σπάνια είδη ζώων και φυτών, γι' αυτό και αποτελούν πόλο έλξης για όσους ενδιαφέρονται να γνωρίσουν την φύση ακολουθώντας ορειβατικά μονοπάτια.

Μερικά από αυτά είναι:

- **ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΡΙΧΤΗ** στα Έξω Μουλιανά.

Θεωρείται ένα από τα ομορφότερα φαράγγια. Ο επισκέπτης ακολουθεί την πορεία ενός μικρού ποταμού που καταλήγει στην παραλία του Ρίχτη.

- **ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ** στη Ζάκρο.

Θεωρείται το πιο επισκέψιμο φαράγγι της ανατολικής Κρήτης. Πήρε την ονομασία του από την ταφή των νεκρών κατά την Μινωική εποχή στα κοιλάματα των βράχων.

Η διαδρομή ξεκινά από την Πάνω Ζάκρο και καταλήγει στο μινωικό ανάκτορο της Κάτω Ζάκρου.

- **ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΛΑΜΝΙΟΝΙΟΥ** στη Ζήρο.

Ξεκινάει από την περιοχή Λαμνιόνη και καταλήγει στην διάσημη παραλία του Ξερόκαμπου. Είναι πλούσιο σε πετρώματα.

- **ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΩΝ ΠΕΡΒΟΛΑΚΙΩΝ** στα Περβολάκια.

Είναι από τα ευκολότερα φαράγγια της περιοχής αφού είναι αρκετά βατό σε ολόκληρη τη διαδρομή του.

Ξεκινάει από το χωριό Περβολάκια και καταλήγει σε μια όμορφη παραλία, ενώ λίγο πιο πάνω βρίσκεται η Μονή Καψά.

- **ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΩΝ ΠΕΥΚΩΝ** στους Πεύκους.

Ένα ακόμα φαράγγι πλούσιο σε πετρώματα και βλάστηση.

Είναι εύκολο στη διαδρομή του, η οποία ξεκινά από το χωριό Πεύκους και καταλήγει στην γνωστή παραλία του Μακρύ Γιαλού.

- **ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΩΝ ΧΟΧΛΑΚΙΩΝ Ή ΚΑΡΟΥΜΕΣ** στο Παλαίικαστρο.

Λίγο πιο δύσβατο, αλλά εξίσου πανέμορφο αφού ο επισκέπτης του, περνώντας από ένα μονοπάτι με ρυάκια, βλάστηση και βράχια, καταλήγει σε μία ερημική παραλία μοναδικού κάλλους στις Καρούμες. Ο επισκέπτης μπορεί να νιώσει στιγμές χαλάρωσης και ξενοιασιάς κάτω από την σκιά των δέντρων της παραλίας.

Το φαράγγι έχει δύο σημεία εκκίνησης, ένα από την περιοχή του Αγκαθιά και ένα από χωριό Χοχλακιές.

- **ΦΑΡΑΓΓΙ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ** στη Σκοπή.

Το φαράγγι αυτό είναι μικρό και βατό.

Εντυπωσιακό λόγω των πετρωμάτων του, αλλά και λόγω της γλωρίδας του.

Ξεκινάει κοντά από το χωριό Σκοπή και καταλήγει σε μικρό υγρότοπο στον όρμο της Φανερωμένης.

- **ΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΚΟΥΔΟΥΜΗ** ανάμεσα Τουρλωτή και Σφάκα.

Λιγότερο γνωστό φαράγγι της περιοχής και με κάποιες δυσκολίες στην διαδρομή του, αλλά με μεγάλο ενδιαφέρον λόγω των σπάνιων ειδών της γλωρίδας του , τόσο σε καλλωπιστικά όσο και σε αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά.

2.6 Αξιοθέατα

Ο επισκέπτης στο δήμο της Σητείας θα μπορέσει να απολαύσει μια πληθώρα από ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, μουσεία και μοναστήρια, αλλά και θα γνωρίσει την όμορφη και πλούσια φύση που εξαπλώνεται στα εδάφη της περιοχής του δήμου.

Αυτό όμως που θα τον εντυπωσιάσει περισσότερο, είναι η απίστευτη φιλοξενία και ο τρόπος ζωής των κατοίκων της περιοχής.

Αξίζει λοιπόν κανείς να γνωρίσει τα παρακάτω:

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ – ΜΝΗΜΕΙΑ

- **Φρούριο Καζάρμα**

Το πιο εντυπωσιακό μνημείο της περιοχής είναι το ενετικό φρούριο της Καζάρμας στην πόλη της Σητείας.

Είναι ένα επιβλητικό φρούριο, που έχει στα πόδια του ολόκληρο το λιμάνι.

Βρίσκεται υπερυψωμένο, ώστε να δίνει στους προηγούμενους κατοίκους του, την ασφάλεια ενός παρατηρητηρίου.

Για να το επισκεφτεί κανείς θα πρέπει να ανεβεί μία από τις δύο σκάλες στα ανατολικά και τα δυτικά της κυρίας εισόδου του. Είναι μια είσοδος καμαρωτή που οδηγεί σε μια μεγάλη αυλή, από την οποία αντικρίζεις το κυρίως κτίριο. Ανατολικά υπάρχει ένα δεύτερο μικρότερο κτίριο που χωρίζεται από το κυρίως κτίριο με μια ακόμα είσοδο, ενώ στα δυτικά φαίνεται να υπήρχε ένα ακόμη μικρό κτίσμα.

Εκτός από την πλευρά της πρόσοψης, στους υπόλοιπους τοίχους παρατηρούνται τριγωνικές πολεμίστρες.

Τα τείχη του φρουρίου σύμφωνα με σχέδια της ενετικής εποχής, φαίνεται να εκτείνονται από το νότιο τμήμα της πόλης της Σητείας και τις Ρωμαϊκές

ιχθυοδεξαμενές, έως και το πάνω μέρος του ίδιου του φρουρίου που βρίσκεται στα δυτικά της πόλης, σχηματίζοντας ένα τριγωνικό τμήμα.

Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες πραγματοποιούνται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις, θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες στον προαύλιο χώρο του φρουρίου.

- **Ρωμαϊκές Ιχθυοδεξαμενές**

Έχουν καταμετρηθεί δέκα Ρωμαϊκές ιχθυοδεξαμενές στην παραθαλάσσια περιοχή της πόλης της Σητείας.

Η μεγαλύτερη από αυτές είναι και η πιο καλοδιατηρημένη. Είχαν σχήμα πεταλοειδές, ενώ η ύπαρξη τους επιβεβαιώνει την καθίζηση που έχει υποστεί η περιοχή.

- **Ερείπια Παλαιοχριστιανικής Εκκλησίας**

Κοντά στο χώρο των Ρωμαϊκών ιχθυοδεξαμενών, έχουν ανακαλυφθεί ερείπια Παλαιοχριστιανικής Εκκλησίας με σπουδαία ευρήματα.

- **Τρυπητός**

Σε απόσταση μόλις λίγων χιλιομέτρων από την πόλη της Σητείας βρίσκεται μια μικρή χερσόνησος με το όνομα Τρυπητός.

Στη χερσόνησο αυτή, έχουν ανακαλυφτεί τμήματα μιας πόλης των Ελληνιστικών χρόνων στα τείχη της οποίας, φαίνεται να προφυλάσσεται ένα καρνάγιο της εποχής. Το μέγεθος του μπορούσε να φιλοξενήσει πλοία μεσαίου μεγέθους.

Οι ανασκαφές έχουν φέρει στο φως διάφορα νομίσματα, κοσμήματα και αγγεία της εποχής.

- **Ετιά – Ενετική Έπαυλη**

Στην Ετιά ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει ένα από τα πιο αξιόλογα οικοδομήματα της Ενετικής αρχιτεκτονικής στην Κρήτη.

Πρόκειται για ένα τριώροφο οικοδόμημα, από το οποίο δυστυχώς είναι επισκέψιμος μόνο ο πρώτος όροφος, ενώ ο δεύτερος όροφος έχει αναστηλωθεί μόνο εξωτερικά.

Η έπαυλη πιθανολογείται ότι χτίστηκε προς το τέλος του 15^{ου} αιώνα.

- **Πύργος Κορνάρου**

Ο πύργος του Κορνάρου στο χωριό Μυρσίνη, είναι ένα ακόμα δημιούργημα των Ενετών.

Ο πύργος χρησιμοποιήθηκε σαν κάστρο από τους Ενετούς και τους Τούρκους, αλλά και ως παρατηρητήριο λόγω της θέσης του.

Μετά από διάφορες προσπάθειες καταστροφής του, ο πύργος υπέστη σοβαρές ζημιές.

Η αναστήλωση του έγινε από τον Οργανισμό Ανάπτυξης Σητείας και με την βοήθεια του Πολιτιστικού Συλλόγου Γυναικών Μυρσίνης είναι πλέον επισκέψιμος και στο εσωτερικό του.

- **Το φρούριο του Λιόπετρου**

Ένα ακόμα ενετικό φρούριο του δήμου, είναι το φρούριο του Λιόπετρου στο Χαμέζι.

Ο επισκέπτης μπορεί να δει τα ερείπια των τειχών, των πύργων, των δεξαμενών, αλλά και των υπόλοιπων κτισμάτων.

- **Monte Forte ή Απάνω Καστέλι**

Στην κορυφή του λόφου δίπλα από το εκκλησάκι του Αϊ-Γιώργη στα Κρυά, βρέθηκαν ερείπια ενετικού φρουρίου.

Το φρούριο Monte Forte ή Απάνω Καστέλι έχει θέση στρατηγική, αφού μπορεί κανείς από εκεί να παρατηρήσει ολόκληρη την περιοχή.

Σήμερα το φρούριο είναι συντηρημένο σε κάποια σημεία του, δυστυχώς όμως ελάχιστοι το επισκέπτονται.

- **Οικισμός Βόιλας**

Ο οικισμός Βόιλα στο Χανδρά είναι ένα ερημωμένο μεσαιωνικό χωριό.

Σημαντικό μνημείο του οικισμού είναι η δυμάρτυρη εκκλησία του Αγίου Γεωργίου που χτίστηκε το 15ο αιώνα.

Στην περίοδο της Ενετοκρατίας χτίστηκε φρούριο, στην κορυφή υψώματος και πάνω από τον οικισμό.

Την προστασία του χωριού έχει αναλάβει αρχαιολογική Υπηρεσία.

- **Αποθέτες**

Κεντρικό σημείο της σημερινής πόλης της Σητείας μας έχει φέρει στο φως ευρήματα λακκοειδών κατασκευών γεμάτα αναθήματα προς τους Θεούς, αγγεία και ανάγλυφες πλάκες.

Όλα τα παραπάνω χρονολογούνται από την προμινωική ως και την αρχή της αρχαϊκής εποχής και αξιολογούνται από τα καλύτερα στο είδος τους.

Θεωρούνται ως τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά ευρήματα της πόλεως.

Δυστυχώς ο επισκέπτης δεν μπορεί να τα απολαύσει στο χώρο όπου βρέθηκαν, αλλά πολλά από αυτά βρίσκονται λίγα μέτρα πιο κάτω, στο αρχαιολογικό μουσείο της πόλης της Σητείας.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

- **Ζάκρος**

Ο αρχαιολογικός χώρος της Ζάκρου βρίσκεται κοντά στον παραλιακό οικισμό της Κάτω Ζάκρου.

Στο χώρο αυτό οι ανασκαφές έφεραν στο φως το τέταρτο μινωικό ανάκτορο της Κρήτης, με πάνω από δέκα χιλιάδες ευρήματα μεγάλης αξίας. Τα ευρήματα αυτά φιλοξενεί το Αρχαιολογικό Μουσείο του Ηρακλείου.

Το συγκεκριμένο ανάκτορο αποτελούσε ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα εμπορίου της Κρήτης και παρότι καταστράφηκε από την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης, κατάφερε να μας διασώσει μεγάλο μέρος από τους θησαυρούς του.

Ο επισκέπτης σήμερα μπορεί να περιπλανηθεί στα ερείπια του ανακτόρου.

- **Παλαίκαστρο**

Ο αρχαιολογικός χώρος του Παλαικάστρου βρίσκεται στην περιοχή της παραλίας της Χιόνας.

Και σε αυτήν την περιοχή οι ανασκαφές έφεραν στο φως σημαντικό μινωικό οικισμό, καθώς επίσης και τάφους πρωτομινωικής και μεσομινωικής εποχής.

Η πιο σημαντική όμως ανακάλυψη είναι το ιερό του Δικταίου Δία.

Όπως φαίνεται και σε αυτήν την περίπτωση ο οικισμός καταστράφηκε από την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης.

- **Ίτανος**

Τα ερείπια της αρχαίας πόλης Ιτάνου βρίσκονται στην περιοχή Ερημούπολη.

Εδώ ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει το μπάνιο του, πάνω από την βυθισμένη αρχαία πόλη και να περπατήσει στον γύρω χώρο παρατηρώντας μια σειρά από ερείπια όπως π.χ. την παλαιοχριστιανική εκκλησία στην ανατολική ακρόπολη, την ελληνιστική συνοικία, τους δυο παλαιοχριστιανικούς ναούς και το νεκροταφείο έξω από την πόλη.

Η πόλη αυτή υπήρξε ένας ακόμα εμπορικός σταθμός της περιοχής.

- **Πετράς**

Ο μικρός λόφος της περιοχής του Πετρά υπήρξε ακόμα ένα σημείο ανάπτυξης του μινωικού πολιτισμού.

Αν και υπάρχουν ενδείξεις ότι ο οικισμός υπήρχε κατά τη νεολιθική εποχή, αυτό που θεωρείται βέβαιο, είναι η ύπαρξη του στους πρωτομινωικούς χρόνους.

Στην κορυφή του λόφου έχουν ανασκαφεί γύρω στους τριάντα τάφους, οι οποίοι χρονολογούνται τον 12^ο με 13^ο αιώνα μ. Χ., ενώ δύο οικίες που έχουν ανασκαφεί ολοκληρωτικά χρονολογούνται στη μινωική εποχή.

Σε ένα πλάτωμα στην κορυφή του λόφου βρίσκεται το κεντρικό κτίριο του ανακτόρου.

Στην περιοχή αυτή οι αρχαιολογικές έρευνες μας δίνουν συνεχώς νέα στοιχεία.

Η καταστροφή του οικισμού χρονολογείται όπως και στους προηγούμενους το 1450 π. Χ με την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης.

- **Πραισός**

Ελάχιστα χιλιόμετρα από το χωριό Νέα Πραισός βρίσκεται η αρχαία πόλη της Πραισού που χρονολογείται κατά τη Νεολιθική εποχή.

Η πόλη αυτή υπήρξε το κέντρο των Ετεοκρητών – γνήσιων Κρητών με δύο λιμάνια ένα στο Κρητικό πέλαγος, την Ητεία και ένα στο Λιβυκό, τις Στήλες.

Η αρχαία πόλη ήταν χτισμένη πάνω σε τρεις λόφους – ακροπόλεις η ψηλότερη εκ των οποίων λέγεται Ακρόπολη Α τμήμα του τείχους της οποίας υπάρχει ακόμα και σήμερα. Ο λόφος αυτός μας έδωσε στο φως την περίφημη Ελληνιστική οικία. Η Ακρόπολη Γ λέγεται Βωμός, αφού στο σημείο αυτό ανακαλύφθηκε βωμός θυσιών του 8ου - 7ου αιώνα π. Χ. Στην Ακρόπολη Γ βρέθηκαν επίσης σημαντικά ευρήματα, με σπουδαιότερα τους τέσσερις θολωτούς τάφους και το πήλινο είδωλο λέοντος που συμβολίζει τη θεά Ρέα.

Από τις επιγραφές που έχουν βρεθεί στην περιοχή μπορούμε να πούμε ότι οι Ετεοκρήτες ήταν ένας αυτόνομος λαός με δημοκρατικό πολίτευμα.

Η περιοχή μας έχει δώσει πενήντα τύπους νομισμάτων με την επιγραφή «ΠΡΑΙΣΙΟΝ» που απεικονίζουν κυρίως θεότητες.

- **Χαμέζι**

Ένα από τα πιο σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα του μινωικού πολιτισμού βρίσκεται πάνω σε λόφο κοντά στην περιοχή του Χαμεζίου.

Πρόκειται για ένα ελλειψοειδές οικοδόμημα της Μεσομινωικής εποχής. Μαζί με αυτό υπάρχουν και παλαιότερα κτίρια τα οποία χρονολογούνται στην Πρωτομινωική εποχή.

- **Μόχλος**

Απέναντι από την περιοχή Μόχλος και σε απόσταση λίγων μέτρων από την ακτή υπάρχει ένα πολύ μικρό νησάκι που κατά την εποχή του Χαλκού φαίνεται να ενώνεται με την στεριά.

Η περιοχή αυτή λόγω της θέσης της υπήρξε και αυτή, σημαντικό κέντρο των Μινωιτών.

Ανασκαφές μας έφεραν στο φως τάφους με διπλούς πέλεκεις, λίθινα αγγεία, αλλά και χρυσά κοσμήματα όπως ένα χρυσό δαχτυλίδι που απεικονίζει μια γυμνή γυναικεία θεότητα.

Ο επισκέπτης μπορεί να φτάσει στον αρχαιολογικό χώρο με βάρκα, από το Μόχλος.

ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ

- Μονή Τοπλού

Η μονή Τοπλού είναι ένα από τα σπουδαιότερα μοναστήρια της Κρήτης και βρίσκεται σε μικρή χιλιομετρική απόσταση από το φοινικόδασος του Βάι.

Η χρονική περίοδος που χτίστηκε το μοναστήρι δεν έχει επιβεβαιωθεί ακόμα. Τα πιο παλαιά ευρήματα όμως που έχουν βρεθεί είναι κάποιες τοιχογραφίες που χρονολογούνται στον 14ο αιώνα.

Η παλαιότερη ονομασία της μονής ήταν Παναγία η Ακρωτηριανή και φαίνεται να καταλαμβάνει έκταση από τον Κάβο Σίδερο έως τα Πιλαλήματα.

Την περίοδο της μεγάλης της ακμής ίδρυσε εκκλησίες σε ολόκληρη την Κρήτη οι οποίες βρίσκονταν κάτω από την επίβλεψή της.

Το μοναστήρι λεηλατήθηκε αρχικά από πειρατές και ιππότες της Μάλτας και αργότερα από τους Τούρκους, ενώ στο ενδιάμεσο υπέστη σοβαρές ζημιές από σεισμό.

Η μονή σήμερα βρίσκεται σε στάδιο αναστήλωσης, ενώ διαθέτει μεγάλες εκτάσεις εκ των οποίων πολλές είναι καλλιεργήσιμες και μας προσφέρουν βιολογικά προϊόντα.

Φιλοξενεί δύο μουσεία, ένα κειμηλίων και εικόνων και ένα χαρακτηριστικής και είναι πόλος έλξης για χιλιάδες τουρίστες και φυσικά προσκυνητές.

- **Μονή Αγίου Ιωάννη του Καψά**

Στην αριστερή πλευρά βγαίνοντας από το φαράγγι των Περβολακίων, ψηλά στους βράχους, αντικρίζει κανείς τη Μονή του Αγίου Ιωάννη του Καψά.

Η θέα από το μοναστήρι είναι εκπληκτική αφού βλέπει ξεκάθαρα εμπρός του το Λιβυκό πέλαγος.

Το μοναστήρι αυτό είναι υπό την επίβλεψη της Μονής Τοπλού και είναι και αυτό επισκέψιμο καθημερινά.

Η γύρω περιοχή έχει χαρακτηριστεί NATURA.

- **Μονή Παναγίας Φανερωμένης**

Κοντά στη περιοχή της Σκοπής βρίσκεται η Μονή της Παναγίας της Φανερωμένης.

Η Μονή ιδρύθηκε το 15ο αιώνα και υπήρξε μια από τις πιο ονομαστές μονές της Κρήτης, δυστυχώς όμως αργότερα λεηλατήθηκε από τους Τούρκους.

Το 1870 μπήκε στην επίβλεψη της μονής Τοπλού που είναι μέχρι και σήμερα.

Η Μονή βρίσκεται στο φαράγγι των Αγίων Πάντων μέσα στο οποίο υπάρχουν σπηλιές όπου διέμεναν οι μοναχοί και έχει θέα στο Κρητικό πέλαγος ανάμεσα στα ακρωτήρια Μπαμπακιά και Τράχηλα.

Πλήθος από πιστούς την επισκέπτονται την περίοδο της ονομαστικής της εορτής.

ΜΟΥΣΕΙΑ

Ένα κομμάτι της ιστορίας και του πολιτισμού του δήμου της Σητείας φιλοξενείται στα μουσεία της περιοχής. Αυτά είναι:

- **Αρχαιολογικό μουσείο Σητείας**

Στην είσοδο της πόλης της Σητείας από την πλευρά της Ιεράπετρας, βλέπει ο επισκέπτης ένα από τα σπουδαιότερα αρχαιολογικά μουσεία της Κρήτης.

Οι αρχαιολογικές έρευνες τόσων ετών στην περιοχή της επαρχίας, έχουν φέρει στο φως πολύτιμα ευρήματα της Νεολιθικής εποχής, της Μινωικής εποχής αλλά και των επόμενων χρόνων που φιλοξενούνται στο συγκεκριμένο μουσείο.

- **Λαογραφικά Μουσεία**

Τα σημαντικότερα λαογραφικά μουσεία του δήμου βρίσκονται στην πόλη της Σητείας, στο Παλαίκαστρο και στο Χαμέζι, ενώ δύο μικρότερες συλλογές μπορεί να απολαύσει ο επισκέπτης στην περιοχή των Πεύκων και του Χανδρά.

- **Εκθετήριο τοπικών προϊόντων**

Ο λόγος της δημιουργίας του συγκεκριμένου εκθετηρίου είναι η προβολή των πραγματικά αξιόλογων τοπικών προϊόντων του δήμου.

Με τον τρόπο αυτό η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών της Σητείας προσπαθεί να βοηθήσει στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

- **Μουσείο νερού και υδροκίνησης Ζάκρου**

Στην περιοχή της Ζάκρου λειτουργούσαν έντεκα νερόμυλοι, κάποιιοι εκ των οποίων παραχωρήθηκαν από τους ιδιοκτήτες τους και αφού αναστηλώθηκαν, έχουν διαμορφωθεί σε εκθεσιακούς χώρους.

Οι μύλοι αυτοί μας φανερώνουν ότι η περιοχή στις αρχές του 1900 υπήρξε ένα είδος βιομηχανικού κέντρου.

- **Μουσεία Μονής Τοπλού**

Όπως προαναφέραμε, η Μονή διαθέτει δύο μουσειακούς χώρους.

Ο πρώτος έχει ως εκθέματα θρησκευτικά κειμήλια, εικόνες και εκκλησιαστικά βιβλία και ο δεύτερος κειμήλια ιστορικά και ευρήματα χαρακτηριστικής μορφής.

- **Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Ζάκρου**

Στο μουσείο φυσικής ιστορίας της Ζάκρου ο επισκέπτης θα δει ταριχευμένα ζώα, απολιθώματα, πετρώματα, αναπαραστάσεις οικοτόπων και θα γνωρίσει την χλωρίδα και την πανίδα του τόπου.

Τόσο με έντυπο υλικό, όσο και από το διαδίκτυο θα μπορέσει να γνωρίσει μέσω της γεωλογίας την ιστορία αυτής της γης.

- **Αγροτικό Μουσείο « Η Καντούνα» (ιδιωτικό)**

Η Καντούνα βρίσκεται στο Σταυρωμένο και είναι ένα παραδοσιακό κρητικό σπίτι με ξυλόφουρνο που χρονολογείται να έχει χτιστεί στις αρχές του περασμένου αιώνα.

Ο επισκέπτης μπορεί να δει την επίπλωση καθώς και διάφορα άλλα εκθέματα εκείνης της περιόδου.

Σκοπός της δημιουργίας του συγκεκριμένου εκθεσιακού χώρου είναι η ανάδειξη της λαϊκής τοπικής παράδοσης.

- **Μουσείο Ξυλογλυπτικής**

Το μουσείο Ξυλογλυπτικής στους Τουρτούλους (Άγιο Γεώργιο) είναι το παλιό χαρκιδιό του ίδιου του δημιουργού των εκθεμάτων Μανώλη Περάκη.

Το κτίριο προσφέρθηκε από την οικογένειά του μετά το θάνατό του και αναπαλαιώθηκε από τον πολιτιστικό σύλλογο του χωριού.

Μπαίνοντας στο εσωτερικό του μουσείου ο επισκέπτης απολαμβάνει μια σειρά από χειροποίητα ξυλόγλυπτα όπως προσωπογραφίες Αγίων, προτομές σημαντικών πολιτικών προσώπων, ζώα και συμπλέγματα ζώων φυσικά και υπερφυσικά, μουσικά όργανα αλλά και κάποια αντικείμενα από σίδηρο με το οποίο ασχολήθηκε αρχικά, έως ότου τον κέρδισε το ξύλο.

- **Υπό κατασκευή μουσείο Βιτζέντζου Κορνάρου**

Πρόκειται για το σπίτι και το νερόμυλο της οικίας ενός από τους μεγαλύτερους ποιητές όλων των εποχών του Βιτσέντζου Κορνάρου, στο Πισκοκέφαλο, το οποίο έχει αναστηλωθεί και πρόκειται να γίνει μουσειακός χώρος του έργου του. Στην περιοχή αυτή εμπνεύστηκε και έγραψε το πιο σημαντικό έργο του τον <<Ερωτόκριτο>>. Ένα αριστουργηματικό ποίημα που ζωντανεύει στα χέρια του αναγνώστη την αρχαία παράδοση και αποτελεί ένα από τους μεγαλύτερους θησαυρούς της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής.

Παρόλο που πέρασαν 150 χρόνια για την αναγνώρισή του, σήμερα θεωρείται διεθνώς ως μια από τις μεγαλύτερες δημιουργίες της Ευρωπαϊκής Αναγέννησης και κυκλοφορεί σε αναρίθμητες εκδόσεις.

2.7 Χλωρίδα και πανίδα

Η χλωρίδα

Ο δήμος της Σητείας, σε σχέση με την έκταση που κατέχει, χαρακτηρίζεται σαν μία από τις πλουσιότερες περιοχές από άποψη χλωρίδας σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Εκατοντάδες είδη φυτών, αρωματικών και καλλωπιστικών, αναπτύσσονται στις εκτάσεις του. Στις ορεινότερες περιοχές ευδοκούν οι χαμηλοί θάμνοι όπως το θυμάρι, το φασκόμηλο η ρίγανη κ.α. Σε πιο χαμηλές περιοχές εμφανίζονται ψηλότεροι θάμνοι και δέντρα όπως οι σκίνοι, οι αγριελιές, η δάφνη, η χαρουπιά, τα αμπέλια, τα ελαιόδεντρα κ.α. Εκεί που η παρουσία του γλυκού νερού είναι σημαντική ευδοκούν τα πλατάνια, οι πικροδάφνες, οι λυγαριές, η κάπαρη, οι τουλίπες, διάφορα είδη ορχιδέας κ.α. Ενώ κοντά στις θαλάσσιες περιοχές συναντάμε το κρίταμο και σπάνια κρινάκια της θάλασσας.

Χαρακτηριστικά δείγματα της πλούσιας και σπάνιας χλωρίδας του δήμου, είναι τα φαράγγια της Κάτω Ζάκρου και των Χοχλακιών που προσελκύουν πλήθος μελετητών και παρατηρητών καθώς επίσης και το πιο ξακουστό δάσος της Ελλάδας, το φοινικόδασος του Βάι, το οποίο καταλαμβάνει έκταση 200 στρεμμάτων από αυτοφυείς φοίνικες του Θεοφράστου. Το είδος του φοίνικα αυτού θεωρείται σπάνιο αφού το συναντά κανείς εκτός από την συγκεκριμένη περιοχή μόνο στα Κανάρια Νησιά. Είναι το μεγαλύτερο στην Ευρώπη και γι αυτό είναι προστατευόμενο από διεθνείς συμβάσεις και τέλος από την ελληνική νομοθεσία.

Η πανίδα

Ο δήμος της Σητείας λόγω των κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή, αλλά και τη γεωγραφική θέση που κατέχει, φιλοξενεί μεγάλο αριθμό μεταναστευτικών πουλιών αλλά και διαφόρων είδη ζώων. Ορισμένα εκ των οποίων έχουν χαρακτηριστεί ως απειλούμενα είδη.

Μερικά από τα είδη πουλιών που φιλοξενούνται στην περιοχή είναι ο αιγαιόγλαρος, ο κοκκινοκέφαλος, ο θαλασσοκόρακας, ο χρυσαετός, ο γυπαετός, ο πετρίτης, ο μαυροπετρίτης κ.α. Ο τελευταίος μάλιστα εμφανίζεται ιδιαίτερα στις Διονυσάδες και στα νησιά Καβάλοι και θεωρείται από τα σπουδαιότερα είδη, αφού ο πληθυσμός που φιλοξενεί η περιοχή είναι ο μοναδικός αναπαραγόμενος σε όλα τα Βαλκάνια. Σημαντικός επίσης είναι ο υδρότοπος που σχηματίζεται ανάμεσα στην παραλία και το φοινικόδασος του Βάι.

Η θαλάσσια περιοχή του δήμου φιλοξενεί κάποια είδη δελφινιών με σημαντικότερο το ρινοδέλφινο που μαζί με την μεσογειακή φώκια Μονάχους – Μονάχους και την χελώνα Καρέτα - Καρέτα χαρακτηρίζονται ως προστατευόμενα είδη.

Στην ξηρά φιλοξενούνται εκτός από τα οικόσιτα και πολλά άγρια ζώα, όπως είναι οι ασβοί, τα κουνάβια, οι λαγοί, τα φίδια, οι σαύρες, τα ποντίκια, οι νυφίτσες, οι σκαντζόχοιροι, διάφορα έντομα κ. α, καθώς και σπάνια είδη νυχτερίδων, ερπετών, αμφιβίων και νεροχελωνών.

2.8 Διασκέδαση - Διατροφή - Ήθη – Έθιμα

Ο δήμος της Σητείας με την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά δεν θα μπορούσε να υστερεί στον τομέα της διασκέδασης και της ψυχαγωγίας.

Τόσο στην πόλη της Σητείας, όσο και στα γύρω χωριά, καθώς επίσης και στις τουριστικές περιοχές του δήμου κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, πραγματοποιούνται διάφορες μουσικές, χορευτικές και θεατρικές παραστάσεις ή ακόμα και εκθέσεις από ντόπιους ή και ξένους καλλιτέχνες, που έχουν επιρροές, είτε από τον τομέα της παράδοσης, είτε από την πιο σύγχρονη και μοντέρνα εποχή.

Με μια σειρά από πολυάριθμες γιορτές και πανηγύρια, υπό τους ρυθμούς από της παραδοσιακής κρητικής λύρας, οι γλετζέδες Στειακοί κρατούν ζωντανή την ψυχή και την ιστορία του τόπου. Σε όποια γιορτή και αν βρεθεί ο επισκέπτης, θα μπορέσει να απολαύσει τις περίφημες Σητειακές κοντυλιές και τις γνώριμες ή αυτοσχέδιες κρητικές μαντινάδες, καθώς επίσης και τους τοπικούς χορούς που φανερώνουν την λεβεντιά και την ιστορία μιας αθάνατης παράδοσης.

Την περίοδο μάλιστα του φθινοπώρου αναβιώνει ολόκληρος ο δήμος την πατροπαράδοτη - από το 1920 έως και σήμερα - διαδικασία παραγωγής της τσικουδιάς. Του νέκταρ όπως χαρακτηρίζεται της Κρητικής γης. Είναι το απόσταγμα μιας γνήσιας παράδοσης που αρνείται να σβήσει. Ένα ποτό απόλυτα συνδεδεμένο με την καθημερινότητα κάθε Κρητικού. Ένα ποτό που ενώνει παρέες και συντροφεύει σε χαρές και σε λύπες. Είναι η ταυτότητα μιας κουλτούρας που εκφράζει με τον καλύτερο τρόπο την κρητική φιλοξενία.

Για εκείνους πάλι που θέλουν να διασκεδάσουν σε πιο σύγχρονους ρυθμούς, η πόλη της Σητείας καθώς επίσης και οι περιοχές του Μακρύ Γιαλού, του Παλαικάστρου και του Μόχλους, δίνουν τη δυνατότητα της πιο κοσμοπολίτικης διασκέδασης.

Η διατροφή είναι ακόμα ένα σημαντικό κομμάτι της διασκέδασης και της κουλτούρας των κατοίκων της περιοχής.

Τα ντόπια προϊόντα της περιοχής, όπως το μοναδικής ποιότητας ελαιόλαδο, το μέλι, τα λαχανικά, τα αγριόχορτα, τα αρωματικά φυτά, τα ψάρια, τα ντόπια κρέατα, και φυσικά τα τυριά και το παξιμάδι, σε συνδυασμό με το ντόπιο κρασί και την τσικουδιά, συντελούν στο να θεωρείται η στειακή κουζίνα όπως και η κρητική, μία από τις πιο εύγεστες και υγιεινές στον κόσμο.

Αγνές γεύσεις που προέρχονται από την ιστορία του τόπου και συμπληρώνουν την γαστρονομική ευρωστία του επισκέπτη.

Σε όλη την περιφέρεια του δήμου, βρίσκει κανείς όμορφες ταβερνούλες, άλλες παραθαλάσσιες και άλλες κάτω από την σκιά των δέντρων, παραδοσιακά καφεενία ή ακόμα και πιο μοντέρνα ρακάδικα όπου μπορεί να απολαύσει την απλότητα των γεύσεων με τους εύγεστους συνδυασμούς.

2.9 Πρόσβαση – Συγκοινωνία

Η πρόσβαση στο δήμο της Σητείας μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

- **Ακτοπλοϊκά**

Το λιμάνι της Σητείας συνδέεται ακτοπλοϊκός με τα λιμάνια του Πειραιά, της Μήλου, της Κάσου, της Καρπάθου, του Διαφάνι, της Χάλκης και της Ρόδου και κατά καιρούς της Σαντορίνης και του Καστελόριζου.

Εξυπηρετεί συνεχώς μικρά ιστιοπλοϊκά και καΐκια αλιευτικά, ενώ ελάχιστες φορές έχει φιλοξενήσει μικρά κρουαζιερόπλοια.

- **Αεροπορικώς**

Οι πτήσεις που εξυπηρετούνται από το αεροδρόμιο της Σητείας είναι κυρίως πτήσεις του εσωτερικού. Συνδέεται με την Αθήνα, το Άκτιο, την Αλεξανδρούπολη, την Πρέβεζα, την Κάσο, την Κάρπαθο, την Ρόδο, αλλά και το Ηράκλειο.

Ιδιωτικά αεροπλάνα χρησιμοποιούν κατά καιρούς το αεροδρόμιο.

Προς το παρόν οι πτήσεις τσάρτερς στο αεροδρόμιο της Σητείας είναι ελάχιστες, αλλά αυτή την περίοδο βρίσκεται σε διαδικασία επέκτασης των κτιριακών εγκαταστάσεων για να μπορέσει να εξυπηρετήσει όσο το δυνατόν περισσότερους επισκέπτες.

- **Οδικώς**

Η πρόσβαση στο δήμο της Σητείας οδικώς, γίνεται από δύο κεντρικούς άξονες, το βόρειο και τον νότιο.

Ο βόρειος ακολουθεί μια πιο ορεινή διαδρομή, ενώ ο νότιος είναι κατά κύριο λόγο παραθαλάσσιος.

Το τοπικό Κ.Τ.Ε.Λ. εκτελεί δρομολόγια και από τους δύο οδικούς άξονες, καθώς επίσης εξυπηρετεί και όλα τα χωριά του δήμου.

2.10 Τουριστική υποδομή

Στην πόλη της Σητείας

Η πόλη της Σητείας διαθέτει πολλά και διαφόρων ειδών καταλύματα.

Έχει μικρές, μεσαίες και μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, καθώς επίσης και ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα που μπορούν να ικανοποιήσουν όλες τις προσδοκίες και απαιτήσεις των πελατών τους.

Τα πιο γνωστά ξενοδοχεία και ενοικιαζόμενα δωμάτια της πόλης είναι τα παρακάτω:

- Το ξενοδοχείο Sitia Beach Resort & Spa που βρίσκεται στην παραλία της πόλης με διαθεσιμότητα 161 δωμάτια εκ των οποίων κάποια είναι σουίτες.
- Το ξενοδοχείο Flisvos που βρίσκεται στο κέντρο της πόλης με θέα το λιμάνι, διαθέτει 21 δωμάτια.
- Το ξενοδοχείο Ίτανος στην πλατεία της πόλης επίσης με θέα στο λιμάνι της πόλης και δυναμικότητα 72 δωματίων.
- Το ξενοδοχείο Κρυστάλ στο κέντρο της πόλης με δυναμικότητα 41 δωματίων.
- Το ξενοδοχείο Lassion Golden Bay, επίσης παραθαλάσσιο, βρίσκεται 5 χιλιόμετρα έξω από την πόλη και διαθέτει 28 κυρίως μπανγκαλόους.
- Τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα "Sitia Bay" στην παραλία της Σητείας διαθέτουν 19 πολυτελή διαμερίσματα.
- Το ξενοδοχείο Elysse Hotel με θέα στο λιμάνι της πόλης και δυναμικότητα 26 δωματίων.
- Το ξενοδοχείο Apollon Hotel στο κέντρο της πόλης με δυναμικότητα 37 δωματίων.

Στην πόλη της Σητείας ο επισκέπτης μπορεί να βρει διάφορα τουριστικά γραφεία και γραφεία ενοικιάσεων αυτοκινήτων.

Στα περίχωρα

Την διαμονή του σε τουριστικά καταλύματα διαφόρων ειδών, μπορεί να εξασφαλίσει ο επισκέπτης και στα περίχωρα του δήμου, με πιο πολυσύχναστες περιοχές αυτή του Παλαικάστρου, της Κάτω Ζάκρου, του Ξερόκαμπου και φυσικά του Μόχλους και του Μακρού Γιαλού.

Η τελευταία μάλιστα περιοχή, είναι και η πιο αναπτυγμένη τουριστικά, αφού διαθέτει τις δύο πιο μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες ολόκληρου του δήμου- χιλίων κλινών περίπου η καθεμία- και πολλά ακόμα ενοικιαζόμενα δωμάτια, διαμερίσματα και γραφεία ενοικιάσεως αυτοκινήτων, μηχανών και ποδηλάτων.

Ενότητα 3: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που αναπτύχθηκε σε μεγάλο βαθμό σε διεθνές επίπεδο. Πρόκειται για μια ιδιαίτερη φιλοσοφία, αφού προσελκύει πελάτες με ιδιαίτερα ενδιαφέροντα. Οι τουρίστες φαίνεται να αναζητούν ένα διαφορετικό τρόπο διακοπών από τον οργανωμένο μαζικό τουρισμό, που να συνδέεται με την προστασία της τοπικής κουλτούρας και του πολιτισμού, του φυσικού περιβάλλοντος και των οικοσυστημάτων. Ένα ακόμα χαρακτηριστικό του εναλλακτικού τουρισμού που είναι ότι βοηθάει στην επίλυση του προβλήματος του εποχιακού τουρισμού.

Υπάρχουν πολλές μορφές εναλλακτικού τουρισμού που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν στην περιοχή του δήμου της Σητείας, λόγω της ποικιλίας των φυσικών τοπίων της, του ιστορικού και αρχαιολογικού της πλούτου, καθώς και της παράδοσής της.

3.1 Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός αναπτύσσεται – όπως δηλώνει και η ονομασία του – σε αγροτικές περιοχές. Εξελίσσεται σε μια πολύ δυναμική μορφή του εναλλακτικού τουρισμού καθώς προσελκύει όλο και περισσότερους επισκέπτες. Είναι βασισμένος στον αγροτικό τρόπο ζωής και αναπτύσσει τη σχέση των πελατών με το φυσικό περιβάλλον. Οι επισκέπτες συχνά διαμένουν και εργάζονται σε αγροτικές περιοχές και βιώνουν από κοντά τη διαδικασία της εκμετάλλευσης της γης και την παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων.

Αυτή η μορφή τουρισμού προσφέρει εκπαίδευση στον επισκέπτη και αποφέρει εισόδημα στον επαγγελματία ο οποίος την παρέχει .

Σε συνδυασμό με άλλες μορφές εναλλακτικού τουρισμού δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετέχει σε υπαίθριες δραστηριότητες (όπως πεζοπορία, ορειβασία), σε τοπικές εκδηλώσεις και πανηγύρια, σε εκδηλώσεις για την τοπική γαστρονομία καθώς και να γνωρίσει τις τοπικές πολιτιστικές δραστηριότητες.

Ο επισκέπτης εκτός από το ότι έρχεται σε επαφή με τη φύση γνωρίζοντας την πανίδα και την χλωρίδα της περιοχής, μπορεί και παρακολουθεί μαθήματα τοπικής κουζίνας, χορού και χειροτεχνίας (π. χ. κέντημα ,αργαλειός).

Έτσι κάποια απομακρυσμένα αγροτικά χωριά μπορούν να αναπτύξουν αυτό το είδος τουρισμού και βασιζόμενα στα ήθη και έθιμα της περιοχής να προωθήσουν τοπικά προϊόντα .

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την τουριστική ανάπτυξη των απομακρυσμένων αυτών περιοχών, την διάδοση των τοπικών εθίμων και παράλληλα την πώληση τοπικών προϊόντων.

Στην περιοχή της Σητείας, αυτή η μορφή τουρισμού θα μπορούσε να αναπτυχτεί καθώς πρόκειται κατ'εξοχήν για αγροτική περιοχή.

3.1.1 Οινοτουρισμός

Ο οινοτουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που συγκαταλέγεται στην κατηγορία του αγροτουρισμού. Αναπτύσσεται σε περιοχές με αμπελοκαλλιέργειες και δίνει στον επισκέπτη την δυνατότητα να γνωρίσει τον τρόπο της συγκομιδής των πρώτων υλών (σταφυλιών) για την παραγωγή του μούστου, καθώς και να δει σε οινοποιεία την μετατροπή του σε κρασί υψηλής ποιότητας.

Στην περιοχή της Σητείας υπάρχουν τρία οινοποιεία που θα μπορούσαν κάτω από προϋποθέσεις να φιλοξενήσουν αυτή τη μορφή τουρισμού. Το ένα είναι της Μονής Τοπλού, το δεύτερο της Ένωσης Αγροτικού Συνεταιρισμού Σητείας και το τρίτο βρίσκεται στο χωριό Ζήρος και ανήκει στον ιδιώτη Ιωάννη Οικονόμου.

3.2 Αθλητικός τουρισμός

Αθλητικός τουρισμός είναι η παθητική η και ενεργητική ανάμιξη σε αθλητικές δραστηριότητες. Η συμμετοχή πραγματοποιείται για επαγγελματικούς ή μη λόγους και μπορεί να είναι τυχαία ή οργανωμένη.

Έτσι υπάρχουν δυο κατηγορίες αθλητικού τουρισμού :α) η ενεργή συμμετοχή σε αθλητικές εκδηλώσεις π.χ. ποδόσφαιρο, μπάσκετ, τένις, κωπηλασία κλπ. και β) η παρακολούθηση Ολυμπιακών Αγώνων και διεθνών τουρνουά, ευρωπαϊκών και παγκοσμίων πρωταθλημάτων.

Στην περιοχή της Σητείας θα μπορούσε να αναπτυχτεί περισσότερο αυτή η μορφή τουρισμού καθώς μπορεί να προσελκύσει λάτρεις των σπορ από όλο τον κόσμο που μπορούν να ασχοληθούν με δραστηριότητες όπως τα θαλάσσια σπορ, αλλά και να παρακολουθήσουν αγώνες που μπορούν να φιλοξενηθούν στην περιοχή.

3.3 Θαλάσσιος τουρισμός

Ο θαλάσσιος τουρισμός περιλαμβάνει δραστηριότητες που έχουν ως επίκεντρο τη θάλασσα και τις ακτές, όπως είναι η ιστιοπλοΐα, το θαλάσσιο σκι, το wind surfing, η κωπηλασία, το ψάρεμα και οι καταδύσεις αλλά και τα ταξίδια με θαλαμηγούς και οι κρουαζιέρες.

Ο επισκέπτης συμμετέχει σε θαλάσσια σπορ αλλά και γνωρίζει τον θαλάσσιο πλούτο μιας περιοχής κάνοντας υποβρύχιο ψάρεμα και καταδύσεις .

Ο Δήμος Σητείας είναι μια περιοχή με πολλές παράλιες, που προσφέρονται για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που συνδέονται με το θαλάσσιο τουρισμό.

Η παραλία του Κουρεμένου είναι μια από τις πιο διάσημες παραλίες της Ευρώπης που προσελκύει τουρισμό για wind surfing, ενώ στο Κουφονήσι μπορεί να γνωρίσει κανείς τον πλούσιο βυθό με τα όστρακα που έδιναν την δυνατότητα στους κατοίκους της περιοχής να επεξεργαστούν την πορφύρα.

Υπάρχουν ακόμα και άλλα περιθώρια για ανάπτυξη του συγκεκριμένου είδους τουρισμού στην περιοχή καθώς πρόκειται για μια περιοχή που έχει γύρω της θάλασσα και παραλίες που προσφέρονται για διαμόρφωση ώστε να φιλοξενήσουν αυτή τη μορφή τουρισμού.

3.4 Φυσιολατρικός τουρισμός

Μια ακόμα μορφή εναλλακτικού τουρισμού που θα μπορούσε να αναπτυχθεί στην περιοχή του δήμου της Σητείας, είναι ο φυσιολατρικός τουρισμός .

Αυτό το είδος τουρισμού προσφέρεται για όσους επιθυμούν να αποδράσουν από τα αστικά κέντρα άλλα και αγαπούν τα σπορ που σχετίζονται με τη φύση .

Ο επισκέπτης ακολουθεί ορειβατικές διαδρομές, συμμετέχει σε αναρριχήσεις, κάνει διαδρομές με ποδήλατο βουνού, ιππασία, γνωρίζει τα λουλούδια και τα βότανα της περιοχής, κατασκηνώνει ,συμμετέχει σε εκδρομές για φωτογράφιση και επιχειρεί πτήσεις με αλεξίπτωτο πλαγιάς.

Οι επισκέψεις σπηλαίων είναι μια ακόμα πρόκληση για όσους προτιμούν αυτού του είδους τον τουρισμό.

Η περιοχή της Σητείας είναι μια οικολογικά αξιόλογη περιοχή με πολλές περιοχές χαρακτηρισμένες NATURA, στην οποία μπορεί να προωθηθεί ο τουρισμός παρατήρησης των οικοσυστημάτων .

Ο τουρίστας επιπλέον έχει τη δυνατότητα να ασχοληθεί με σπορ στο βουνό καθώς η μορφολογία του εδάφους είναι τέτοια που μπορεί να προσφέρει αξιοποίηση της περιοχής και για αυτή τη μορφή τουρισμού.

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής προσφέρεται για όσους ασχολούνται επαγγελματικά αλλά και ερασιτεχνικά με τη φωτογραφία.

Τέλος, λόγω της ύπαρξης αρκετών σπηλαίων, η περιοχή μπορεί να προσελκύσει όσους θέλουν να τα γνωρίσουν.

3.4.1 Γεωτουρισμός

Ο γεωτουρισμός είναι ένα νέο είδος μορφής εναλλακτικού τουρισμού που όπως μας προδίδει η ονομασία του έχει ως κύριο χαρακτηριστικό την γνωριμία με τη γη και τη φύση.

Ασχολείται λοιπόν κυρίως με τα στοιχεία μορφολογίας του εδάφους και του περιβάλλοντος μιας περιοχής.

Αξιοζήλευτο παράδειγμα αυτής της μορφής τουρισμού δεν θα μπορούσε να είναι άλλο από το φυσικό πάρκο της Σητείας.

Το Κέντρο Ενημέρωσης βρίσκεται στο παλιό δημοτικό σχολείο του Καρυδίου και δίνει πληροφορίες για το πάρκο αλλά και προσφέρει φιλοξενία και εξοπλισμό σε ομάδες ερευνητών σπηλαιολόγων, βιολόγων αλλά και σχολείων που ενδιαφέρονται είτε να μελετήσουν είτε να επισκεφτούν το πάρκο.

3.5 Πολιτιστικός τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού για εκείνους που θέλουν να γνωρίσουν τον πολιτισμό και την κουλτούρα άλλων περιοχών.

Ο τουρίστας επισκέπτεται πολιτιστικά μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους, παραδοσιακούς οικισμούς, ιστορικά μνημεία, θρησκευτικούς χώρους, χώρους με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον κλπ. Παρακολουθεί πολιτιστικές εκδηλώσεις όπως παραστάσεις θεατρικές, χορευτικές, μουσικές.

Ο επισκέπτης, ακόμα, λαμβάνει μέρος σε σεμινάρια για τη γνωριμία με τις παραδοσιακές τέχνες όπως είναι η κεραμική, η γλυπτική, η βυζαντινή αγιογραφία, η παρασκευή μουσικών οργάνων κλπ.

Στην περιοχή της Σητείας οι προκλήσεις για τον επισκέπτη είναι πολλές. Το Ενετικό Φρούριο της Καζάρμας, η ενετική έπαυλη της Ετιάς, ο αρχαίος οικισμός της Ιτάνου, το ανάκτορο της Ζάκρου και πολλοί άλλοι χώροι υψηλής αρχαιολογικής και ιστορικής αξίας αποτελούν προορισμούς που προσελκύουν χιλιάδες κόσμου όλες τις εποχές.

Σημαντική είναι επίσης η πολιτιστική παράδοση της περιοχής με τους ντόπιους μουσικούς, δεξιότεχνες της εποχής που διέσωσαν την παραδοσιακή τοπική μουσική. Παράδοση η οποία έχει καταγραφεί εδώ και πολλά χρόνια και σε κάποιες περιπτώσεις διδάσκεται ακόμα και σε μουσικές σχολές του εξωτερικού. Σπουδαία η συμβολή του Ελβετού μουσικολόγου Βοβονί που το 1953 ηχογράφησε καλλιτέχνες από όλη την Κρήτη και διέσωσε γνήσια τοπικά ακούσματα.

3.5.1 Γαστρονομικός τουρισμός

Ο γαστρονομικός τουρισμός θα μπορούσαμε να πούμε ότι εντάσσεται στον πολιτιστικό τουρισμό, ενώ συνδυάζεται σε μεγάλο βαθμό και με τον αγροτουρισμό.

Δίνει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να απολαύσει τις γαστρονομικές δημιουργίες και συνήθειες του τόπου που επισκέπτεται.

Η παραδοσιακή κρητική κουζίνα της περιοχής της Σητείας, εκτός από το ότι είναι εύγεστη, διατηρεί και τον υγιεινό της χαρακτήρα καθώς η βασική πρώτη ύλη της, είναι το εξαιρετικής πρώτης ποιότητας ελαιόλαδο που έχει αποσπάσει πολλές διεθνείς διακρίσεις.

3.5.2 Αρχαιολογικός τουρισμός

Ο αρχαιολογικός τουρισμός εντάσσεται επίσης στην κατηγορία του πολιτιστικού τουρισμού.

Είναι η μορφή του τουρισμού που καλεί τον επισκέπτη να γνωρίσει τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μουσεία και τα μνημεία της περιοχής που έχει επισκεφτεί.

Ο δήμος της Σητείας διαθέτει ένα πλούτο από αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία, που μπορούν να προσελκύσουν χιλιάδες επισκέπτες.

3.6 Συνεδριακός τουρισμός

Ο συνεδριακός τουρισμός, είναι η συμμετοχή σε κάθε είδους συνέδριο, σύσκεψη ή συνεδρίαση με επιστημονικό ή άλλο ενδιαφέρον, σε σεμινάρια και εκθέσεις και έχει ως σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και την ενημέρωση.

Η γεωγραφική θέση της περιοχής της Σητείας αλλά και η ιστορία και η παράδοση της περιοχής μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης για τους επιστήμονες και να αποτελέσει η περιοχή τόπο συγκέντρωσης για την διοργάνωση συνεδρίων ευρωπαϊκού αλλά και παγκόσμιου ενδιαφέροντος .

3.7 Εκπαιδευτικός τουρισμός

Ο εκπαιδευτικός τουρισμός έχει ως σκοπό την εκμάθηση.

Χαρακτηριστικά αυτού του είδους τουρισμού είναι η διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων κυρίως για νέους που θέλουν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους.

Οι περιβαλλοντικές εκπαιδεύσεις και οι μαθητικές εκδρομές εκπαιδευτικού χαρακτήρα είναι δείγματα αυτής της μορφής του τουρισμού.

Η ύπαρξη του μπορεί να ευνοήσει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Όπως είναι φυσικό σε μια περιοχή όπως η Σητεία με τόσους αρχαιολογικούς χώρους, πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και σπάνια φυσική ομορφιά, η ύπαρξη αυτού του είδους τουρισμού θα μπορούσε να επιτευχθεί με μεγάλη ευκολία.

Σε αυτό το σημείο καλό θα ήταν να αναφέρουμε την προσπάθεια για δημιουργία ενός εκπαιδευτικού αστεροσκοπείου στην περιοχή Μυστρί του δήμου. Αυτό θα συμβάλει στην παροχή εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε σχολεία της χώρας αλλά και της Ευρώπης, καθώς επίσης θα γίνει πόλος έλξης για φωτογράφους και επισκέπτες που θέλουν να γνωρίσουν τους αστερισμούς του Νότου.

3.8 Θεραπευτικός τουρισμός

Ο Θεραπευτικός Τουρισμός ή Τουρισμός Υγείας, είναι μια μορφή εναλλακτικού τουρισμού που ο επισκέπτης αναζητά χώρους για τη θεραπεία ασθενειών όπως π. χ. άγχους, για φυσιοθεραπεία, για ξεκούραση και για αναζωογόνηση, αλλά και για βελτίωση της ομορφιάς.

Ο τουρισμός αυτής της μορφής συνδυάζει διακοπές και θεραπεία.

Έτσι ο επισκέπτης κάνει SPA, υδροθεραπεία αλλά και ακλουθεί συγκεκριμένη διατροφή.

Η περιοχή της Σητείας λόγω των κλιματολογικών συνθηκών και της διάσημης μεσογειακής της κουζίνας, αλλά και των ΠΟΠ προϊόντων που παράγονται σε αυτή, προσφέρεται για ανάπτυξη αυτού του είδους τουρισμού.

Επιπλέον στην παραλία του Ξερόκαμπου τα θεραπευτικά λασπόλουτρα προσελκύουν όσους θέλουν να απολαύσουν το μπάνιο τους κάνοντας ταυτόχρονα θεραπεία με άργιλο.

3.9 Θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι από τις παλιότερες μορφές τουρισμού, ο οποίος οφείλεται στην επιθυμία των επισκεπτών να γνωρίσουν και να προσευχηθούν στους διάφορους χώρους λατρείας.

Στο δήμο της Σητείας εκτός από τα μνημεία των ιερών χώρων του παρελθόντος, ο επισκέπτης μπορεί να νιώσει στιγμές αγαλλίασης στα πανέμορφα μοναστήρια της περιοχής.

Ενότητα 4: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΣΗΤΕΙΑΣ

Για να γίνει μια περιοχή τουριστικός προορισμός και να προσελκύσει επισκέπτες θα πρέπει να προβληθεί σωστά . Η προβολή είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει διαφήμιση, δημόσιες σχέσεις, marketing, χρήση σύγχρονης τεχνολογίας και μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Επομένως, ένας τουριστικός προορισμός όπως ο δήμος της Σητείας, που θέλει να αποτελέσει πόλο έλξης και να αυξήσει την τουριστική του κίνηση θα πρέπει :

1. Να προσφέρει ανταγωνιστικές τιμές και ποιότητα υπηρεσιών.

Αυτό μπορεί να συμβεί με την παροχή καλύτερων προϊόντων και στις καλύτερες δυνατές τιμές, που θα είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες αλλά και τις απαιτήσεις των πελατών. Δηλαδή ο προορισμός να διαθέτει υπηρεσίες οι οποίες να είναι ανταγωνιστικές σε επίπεδο παγκόσμιο. Με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνεται η ικανοποίηση των πελατών και αυξάνεται η επιθυμία τους για επαναλαμβανόμενο τουρισμό στους προορισμούς που ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες τους.

Για την επίτευξη της ποιότητας είναι σημαντική η συμβολή εκτός των επαγγελματιών του τουρισμού και διαφόρων κρατικών και μη φορέων, οι οποίοι μπορούν να βοηθήσουν ουσιαστικά στην διατήρηση της τοπικής κληρονομιάς, την προστασία του περιβάλλοντος κ.τ.λ.

2. Να φροντίζει να προβάλλεται τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό μέσα από τουριστικούς οδηγούς, από το διαδίκτυο, την τηλεόραση, τον τύπο.

Θα πρέπει λοιπόν η προβολή του να αξιοποιήσει απλά αλλά και σύγχρονα μέσα, όπως το έντυπο υλικό, το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, μια και πρόκειται για σημαντικά μέσα άντλησης πληροφοριών για έναν προορισμό από τους επισκέπτες του.

Τεχνικές όπως, η βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων σε μηχανές αναζήτησης, τα banner ads (μικρά διαφημιστικά) σε sites κ. α. δίνουν τη δυνατότητα της παγκόσμιας προβολής με πολύ χαμηλό κόστος και την γνωριμία με το προϊόν σε ένα μεγάλο ποσοστό πελατών από το εξωτερικό ή και το εσωτερικό της χώρας.

Στην προσπάθεια αυτή μπορούν να συμβάλλουν σε πολύ μεγάλο βαθμό οι διαμορφωτές της κοινής γνώμης π.χ. οι δημοσιογράφοι που ασχολούνται με τον τουρισμό, τα στελέχη των ταξιδιωτικών οργανισμών κ.α.

3. Να συνεργαστεί με γνωστούς Tour Operators

Η συμβολή των Tour Operators στην προσέλευση του μαζικού τουρισμού είναι από τις πιο σημαντικές για την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος.

Οι Tour Operators παρουσιάζουν στον τουρίστα το ταξίδι με όλες τις λεπτομέρειες που αφορούν τη διαμονή, τις εκδρομές, τις υπηρεσίες που περιλαμβάνονται κ.τ.λ. πριν την έναρξη του ταξιδιού.

Η πρόταση τους συνοδεύεται με προβολή και διαφήμιση μέσα από φυλλάδια και τουριστικούς καταλόγους, ραδιόφωνο, τηλεόραση, γραπτό τύπο, περιοδικά και αφίσες. Οι περισσότεροι από αυτούς δημοσιεύουν τους καταλόγους τους από τις αρχές Δεκεμβρίου, προκειμένου να είναι από νωρίς διαθέσιμοι στον επισκέπτη που θέλει να αποφασίσει το μέρος των διακοπών του.

Στατιστικά φαίνεται να είναι αρκετοί οι τουρίστες που επηρεάζονται από τα ταξιδιωτικά πρακτορεία στην επιλογή του προορισμού. Επομένως χρησιμοποιώντας αναγνωρισμένους Tour Operators, που θα προβάλλουν την εμπειρία που μπορεί να προσφέρει στον επισκέπτη ένα ταξίδι στην περιοχή, αυξάνεται η τουριστική κίνηση της περιοχής.

Μια συνεργασία με σωστούς επαγγελματίες σε όλα τα επίπεδα του τουρισμού δεν θα μπορέσει παρά να φέρει τα βέλτιστα αποτελέσματα.

4. Να επιδιώκει την προβολή του σε τουριστικές εκθέσεις τόσο στο εσωτερικό, όσο και το εξωτερικό.

Θα πρέπει να παρακολουθεί τις διεθνείς τάσεις και να συμμετέχει σε διεθνείς τουριστικές εκδηλώσεις και εκθέσεις με σκοπό την προβολή της περιοχής και των προϊόντων της.

Με τον τρόπο αυτό μπορεί να προβάλλει τη δική του ταυτότητα ως προορισμός και έτσι να αυξήσει την αναγνωρισιμότητά του παγκόσμια. Η ταυτότητα μπορεί να προσδιορίσει την μοναδικότητα ενός προορισμού, να του δώσει ιδιαίτερο χαρακτήρα και να τον καταστήσει άξιο ανταγωνισμού.

5. Να προβάλλεται μέσα από ειδικά events.

Τέτοια events μπορεί να είναι η οργάνωση συνεδρίων, ημερίδων, αθλητικών και ψυχαγωγικών εκδηλώσεων κ. α.

Όλα αυτά βοηθούν στην ανάπτυξη είτε εκπαιδευτικού, είτε ψυχαγωγικού τουρισμού και μπορεί να προσελκύσουν επισκέπτες για μικρό ή και για μεγάλο χρονικό διάστημα.

6. Να επιδιώξει την επιμήκυνση της τουριστικής του περιόδου.

Για ένα τέτοιο εγχείρημα είναι απαιτούμενη η συνεργασία πολλών φορέων και υπουργείων έτσι ώστε το αποτέλεσμα που θα προκύψει να είναι το επιθυμητό.

Για να γίνει αυτό πρέπει να δοθούν κίνητρα στις αεροπορικές και ακτοπλοϊκές εταιρίες προκειμένου να έχουν συχνά δρομολόγια στην περιοχή και κατά το χειμώνα, αλλά και κίνητρα για τους ξενοδόχους και τους επιχειρηματίες του τουρισμού για να κρατούν τις επιχειρήσεις τους ανοιχτές για μεγαλύτερο διάστημα.

Επίσης πρέπει να γίνει μια προσπάθεια προσέλκυσης μορφών τουρισμού που θα μπορούσαν να βοηθήσουν σε αυτή την κατεύθυνση π.χ. σχολικού – εκπαιδευτικού τουρισμού, τουρισμού φυσιολατρικής αναψυχής κ. α.

Θα πρέπει ,λοιπόν, η προσπάθεια αυτή να γίνει σε συνεργασία με τους δήμους, με τους αρχαιολογικούς χώρους , τα μουσεία κ.τ.λ. και με όποιον εμπλέκεται στη διαμονή και ψυχαγωγία των επισκεπτών.

7. Να διενεργεί έρευνες αγοράς για να εκτιμά μέσα από αυτές τη ζήτηση και τις τάσεις που θα υπάρχουν βραχυχρόνια αλλά και μακροχρόνια.

Μέσω διαδικτύου αλλά και με την απευθείας συμπλήρωση από τον πελάτη ερωτηματολόγιων και ερευνών για τις προθέσεις του επισκέπτη, αλλά και με πιο παραδοσιακές μεθόδους marketing, με χρήση στοιχείων που συγκεντρώθηκαν από εταιρείες ερευνών, μπορεί να γίνει συλλογή στοιχείων για τη ζήτηση και τις τάσεις που θα υπάρξουν στο μέλλον.

Γνωρίζοντας τις επιθυμίες του πελάτη είναι πολύ ευκολότερο να τις πραγματοποιήσουμε και να του δημιουργήσουμε έτσι την ανάγκη να μας επισκεφτεί ξανά και ξανά.

8. Να εκμεταλλευτεί επενδύσεις τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό.

Οι επενδύσεις από αξιόλογους φορείς μπορούν να βελτιώσουν την υποδομή και τις προσφερόμενες υπηρεσίες μιας περιοχής και να τις δώσουν νέα κίνητρα προσέλκυσης επισκεπτών.

Τέτοιες επενδύσεις μπορεί να έχουν σχέση με μεγάλα δημόσια έργα αλλά και με ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Αυτή την περίοδο είναι σε εξέλιξη τέτοιες μεγάλες επενδύσεις στο δήμο της Σητείας που καλό θα ήταν να βοηθήσουμε ο καθένας όσο μπορεί στο να προωθηθούν.

Οι περιοχές για τις οποίες έχει εκδηλωθεί τεράστιο ενδιαφέρον είναι η Φανερωμένη, ο Κάβο Πλάκο και ο Κάβο Σίδερο.

Πρόκειται για τεράστιες επενδύσεις που αν πραγματοποιηθούν θα αλλάξουν εντελώς τον τουριστικό ορίζοντα της περιοχής.

9. Να επενδύσει στην τουριστική εκπαίδευση του ανθρωπίνου δυναμικού του.

Η τουριστική μόρφωση και εκπαίδευση δεν θα μπορεί παρά να βελτιώσει τις προσφερόμενες υπηρεσίες προς τον πελάτη.

Κατά περιόδους έχουν λειτουργήσει κάποια ΙΕΚ στην πόλη της Σητείας που έχουν συμβάλει προς αυτήν την κατεύθυνση.

Επίλογος

Ο δήμος της Σητείας με τη μοναδικότητα του φυσικού περιβάλλοντός του, τη σπάνια πολιτιστική και αρχαιολογική κληρονομιά, το ήπιο κλίμα, αλλά και τον ιδιαίτερα φιλόξενο και εγκάρδιο χαρακτήρα των κατοίκων του, θα μπορούσαμε να πούμε ότι διαθέτει όλα τα βασικά χαρακτηριστικά και προσόντα, για να εξελιχτεί σε έναν τουριστικά αναπτυσσόμενο και δημοφιλή προορισμό και να αναμετρηθεί αντάξια με άλλες περιοχές της Κρήτης, οι οποίες έχουν ήδη καταφέρει να προσελκύσουν ένα αξιοθαύμαστο αριθμό επισκεπτών και να εξασφαλίσουν μέσα από αυτόν την οικονομική τους ευημερία.

Δυστυχώς όμως τα παραπάνω από μόνα τους δεν επαρκούν ώστε να δώσουν το επιθυμητό αποτέλεσμα. Θα πρέπει να γίνουν αξιόλογες οργανωμένες και συντονισμένες προσπάθειες διαφήμισης και ανάδειξης όλων αυτών των πλεονεκτημάτων του δήμου από όλους τους εμπλεκόμενους κρατικούς και μη φορείς καθώς και από τους ίδιους τους πολίτες.

Σημαντική μέχρι τώρα είναι η συμβολή του Οργανισμού Ανάπτυξης Σητείας Ο.Α.Σ. που προσπαθεί με όσα μέσα διαθέτει, να προβάλλει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την περιοχή και να την κάνει γνωστή παγκοσμίως καθώς επίσης και της Επιτροπής Τουριστικής Ανάπτυξης Σητείας.

Ο ρόλος όλων των φορέων που εμπλέκονται στον τουρισμό είναι πολύ δύσκολος και πρέπει να καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες για την οργάνωση μιας ρεαλιστικής και εφαρμόσιμης τουριστικής πολιτικής που θα αποφέρει την ανάπτυξη. Οι κινήσεις τους θα πρέπει να είναι μελετημένες και με απόλυτο σεβασμό προς τον πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον αλλά και προς τις υπηρεσίες που θα προσφερθούν στους πελάτες τους.

Σίγουρα θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε, ότι μόνο αν αντιμετωπίσουμε με σοβαρότητα και αίσθημα ευθύνης τον τομέα του τουρισμού, τότε και μόνο τότε θα καταφέρουμε να απολαύσουμε στο μέγιστο τα οφέλη του χωρίς να αλλοιώσουμε την ταυτότητα, την παράδοση και το φυσικό περιβάλλον του τόπου.

Η ανάπτυξη στο δήμο της Σητείας μπορεί να μην φαντάζει και πολύ εύκολη υπόθεση, παρ ' όλα αυτά σίγουρα δεν είναι ένας άπιαστος στόχος.

Βιβλιογραφία

- Ελληνική Τουριστική Ανάπτυξη, Πάρις Τσάρτας εκδόσεις Κριτική 2010
- Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον, Χάρης Κοκκώσης Πάρις Τσάρτας, εκδόσεις Κριτική 2001
- Ο θαλάσσιος Τουρισμός και οι Οικονομικές επιδράσεις του, Διακομιχάλης Μιχαήλ, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε 2009
- Οικονομική του Τουρισμού, Στέλιο Βαρβαρέσος, εκδόσεις Προπομπός 2013
- Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού, Μανώλης Κ. Σφακιανάκης, εκδόσεις Έλλην 2000
- Τουριστική Ανάπτυξη και Σχεδιασμός, Κωνσταντίνος Β. Ανδριώτης, εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε. 2005
- Οργανισμός Ανάπτυξης Σητείας Ο.Α.Σ.
- Δήμος Σητείας
- Ε.Ο.Τ.
- www.sitia-geopark.gr
- <http://el.wikipedia.org>
- www.sitia.gr
- www.sitiapress.gr
- <http://altertourism.gr/morfes-tourismou/lista-thematikou-morfon-tourismou-kai-drastiriotitwn>
- <http://sitia-news.blogspot.gr/2014/03/blog-post-7376.html>
- www.enet.gr
- <http://biodiversitysitia.gr>
- <http://kritipoliskaihoria.blogspot.gr/2014/04/blog-post-622.html>

- <http://www.crete2day.gr>
- <http://www.crete-today.com/sightseeing-gr.php>